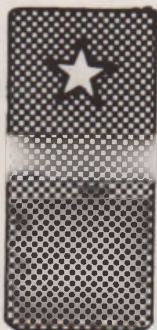
ESPERANTO PANORAMA

Tweemaandelijks
tijdschrift
16de jaargang
nr. 96 (6)
nov.-dec. 1985
ISSN 0772-540 X

PROJECT KAMPEERTERREIN

Ook dit jaar was ik met vakantie in het buitenland, en hoopte eens een esperantist te ontmoeten met wie ik mijn bescheiden woordenschat zou kunnen uittesten en een eenvoudig gesprek voeren. Helaas was er op mijn kampeerterrein geen esperantist te ontwaren: geen vlaggetje op een tent, geen sticker op een auto, geen speldje op iemands jas, geen T-shirt met een Esperantotekst. En toch zijn ze ergens, die miljoenen mensen die ooit met een cursus Esperanto zijn begonnen.

Jaarlijks trekken er nog steeds, ondanks de regressie, enige miljoenen mensen met de tent op uit: verreweg de meest goedkope en voor de meeste mensen een betaalbare manier van vakantie vieren. Velen van hen hebben wel de grootste moeilijkheden met het voeren van een eenvoudig gesprek.

Ook zijn er heel wat esperantisten die kamperen. Stel dat het er in Europa een duizend zijn. Vermits er een duizend kampeerterreiren zijn, moet er theoretisch steeds een esperantist te vinden zijn (als ze allen op het zelfde ogenblik kamperen). Maar zonder vlaggetje of speldje valt die natuurlijk niet op.

Als we nu een aantal rustige, mooie, niet al te volle kampeerterreinen in Europa selecteren en in een eenvoudige brochure uitgeven waarin we aanbevelen dat esperantisten precies die terreinen uitkiezen. Dan is de kans zeer groot dat we daar personen ontmoeten met wie we kunnen praten en dan zitten we niet meer alleen, zonder contactmogelijkheid.

Daarom zoeken we enkele kampeerders die wat tijd en energie in dat project willen steken. We hopen hierover eens te vergaderen in het Esperantocentrum in Antwerpen, maar het kan natuurlijk ook elders in Vlaanderen of Nederland. Als u hiervoor interesse hebt, zend dan een kort briefje aan de Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen.

Maar ook als u kampeerder bent maar geen tijd kunt besteden aan nu en dan een vergadering, kunt u natuurlijk helpen met waardevolle tips die u dan schriftelijk kunt meedelen: welke kampeerterreinen raadt u zelf aan voor dat project? kent u terreinen waar reeds geregeld Esperantosprekenden kamperen? andere nuttige tips? Hartelijk dank bij voorbaat voor de medewerking!

Pieter J. van Duijne, sr.

ESPERANTO - PANORAMA
Tweemaandelijks tijdschrift uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.

Redactie en administratie België
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
☎ (03) 234.34.00.

Administratie Nederland
Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag.

Abonnementen
Gewoon abonnement: 120 fr. in België, 6,60 *f* in Nederland en 150 fr. of 8,25 *f* voor alle andere landen.

Steunabonnement: 240 fr. in België, 13,20 *f* in Nederland en 300 fr. of 16,50 *f* voor alle andere landen.

Vijfjarig abonnement: 480 fr. in België, 26,40 *f* in Nederland en 600 fr. of 33 *f* voor alle andere landen.

Vijfjarig steunabonnement: 880 fr. in België, 52.80 *f* in Nederland en 1 200 fr. of 66 *f* voor alle andere landen.

Levenslang abonnement: 2 800 fr. in België, 165 *f* in Nederland en 3 000 fr. of 206,25 *f* voor alle andere landen.

Levenslang steunabonnement: 6 000 fr. in België, 330 *f* in Nederland en 7 500 fr. of 412,50 *f* voor alle andere landen.

Advertenties
1/1 blz. 2850 fr.* of *f* 165
1/2 blz. 1550 fr.* of *f* 90
1/3 blz. 1200 fr.* of *f* 70
1/4 blz. 850 fr.* of *f* 50
1/8 blz. 500 fr.* of *f* 29
Kleine advertenties 15 fr.* of *f* 0,90 per woord.
Identieke advertenties in 6 opeenvolgende nummers: 5 × de prijs van 1 advertentie.
Reductie voor Esperanto-organisaties: 33 %.
Toeslag voor vergroten of verkleinen van een tekening: 300 fr. * (éénmalig).
(* + 19 % BTW)

Rekeningen
Voor België: 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen.
Voor Nederland: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Redacteur
Paul Peeraerts.

Verantwoordelijke uitgever
Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Esperanto-Panorama verschijnt de 1ste van iedere oneven maand.

Bijvoegsels bij Esperanto-Panorama worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto opgesteld. De kosten door het bijvoegen van het drukwerk veroorzaakt, worden gefactureerd.

Teksten voor publikatie moeten op het redactie-adres toekomen uiterlijk de 1ste van de even maand.

De redactie heeft het recht ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

Overname van artikels is vrij, op voorwaarde dat een presentexemplaar aan de redactie wordt gezonden.

ESPERANTO - PANORAMA

BONDSNIEUWS

Nieuwe Esperantocursussen in het Antwerpse

STOOMCURSUS: Op zaterdag 2 en zondag 3 nov., telkens van 9 tot 17 u. - deelnameprijs 500 fr. (leerboek inbegrepen) - lunchmogelijkheid ter plaatse.
Lesgever: de heer Petro de Smedt.
De stoomcursus geeft een overzicht van de ganse spraakkunst en een kleine basiswoordenschat. Hij stoomt u klaar om Esperanto te lezen, maar is enkel geschikt voor personen met kennis van andere talen.

AVONDCURSUS VOOR BEGINNERS: Vanaf 13 november, telkens op woensdagavond, van 20 van 22 u, gedurende 12 weken. Prijs 1200 fr. (leerboek inbegrepen).
Lesgever: de heer Dirk de Weerdt.

GEEN OUD PAPIER MEER A.U.B.

In 1984 was de prijs voor oud papier fors de hoogte in gegaan. In het Esperanto-Centrum werd daarom besloten papier te in te zamelen om zo wat zaad in het bakje te krijgen. Dat heeft de Vlaamse Esperanto-bond een flinke duit opgebracht. We willen daarom nog eens al de bezoekers van het Centrum, die hun autokoffers vol laadden en in de kelder sjouwden, daarvoor bedanken.
Nu is de prijs van het papier evenwel weer zodanig gedaald, dat het oponthoud van de werkzaamheden in het centrum niet meer opweegt tegen de opbrengst van verkoop van oud papier. Bovendien kunnen we binnen afzienbare tijd niet meer beschikken over een bestelwagen om de vracht naar de opkoper te vervoeren.
Daarom houden we ermee op!
Dus, geen oud papier meer op het Centrum afleveren. Wel ontvangen we nog altijd graag oude negatieven en röntgenplaten. De opbrengst daarvan loont nog steeds de moeite.

Is Esperanto gebonden aan een politieke partij, een ideologie? Is Esperanto niet een vorm van vrijmetselarij?

Neen. Zowel mensen van rechts als van links kennen Esperanto. Daarom kun je in het Esperanto zowel het *Rode Boekje* van Mao lezen, als de *Bijbel* of de *Koran*. Er bestaan Esperantoverenigingen voor katholieken, protestanten, boeddhisten, vrijdenkers, socialisten. In Californië zijn de esperantisten rijk, in Bulgarije behoren ze tot een economisch zwakkere groep. Enkel fascisten vind je niet in de Esperantobeweging. Geen enkele Esperantokenner gelooft dat één volk van nature uit superieur is. Het feit dat Esperanto meer in Oost-Europa verspreid is dan elders, is historisch te verklaren. Hier is de internationale taal immers ontstaan en begon haar eerste verspreiding. Een bijkomende reden is, dat de mensen uit het Oostblok hierin een middel hebben gevonden om gemakkelijker contacten te leggen met de rest van de wereld.

Bestaan er geen concurrerende kunsttalen?

Ja, maar je kunt die moeilijk 'talen' noemen; wel theoretisch uitgebouwde projecten. Deze zijn nooit door een grote massa aanvaard en werden nooit in de praktijk gebruikt, in tegenstelling tot het Esperanto. *Interlingua, Ido, Novial, Neo,* enz. zijn eigenlijk intellectuele spelletjes, eertijds gebruikt in een zeer kleine kring van aanhangers op rijpere leeftijd. De meeste van die projecten zijn thans trouwens dood. Opmerkelijk is ook, dat deze 'talen' buiten Europa en Noord-Amerika geen verspreiding kenden. Het Esperanto daarentegen is springlevend in landen als China, Korea, Viëtnam, Japan, omdat het niet op louter westerse grondslagen is gebouwd. Aan dit euvel leden de hoger genoemde projecten

In welke landen wonen de meeste Esperantosprekers?

In verhouding tot de bevolking wonen waarschijnlijk de meeste Esperantosprekers in Polen. Volgens de voorzitter van de «Vereniging van Poolse Esperantisten» zijn er ongeveer 70 000. Op de tweede en derde plaats komen Bulgarije en Hongarije. Ook Japan telt betrekkelijk veel esperantisten. Maar de huidige furore in de Volksrepubliek China, waar cursisten met honderden en duizenden tegelijk opdagen, zou dit land wel eens spoedig naar de eerste plaats kunnen brengen.

De vraag naar het aantal sprekers is moeilijk te beantwoorden. Er bestaan hierover geen preciese statistieken. Dat is evenmin voor andere talen het geval. Vraag eens aan iemand: "Hoeveel mensen kennen er in een niet-Nederlandstalig land Nederlands?" Op zulke vraag moet iedereen het antwoord schuldig blijven. Soms kom je ook voor verrassingen te staan. In de meeste Californische steden tref je esperantisten aan, wat ook veel Europese esperantisten niet weten.

Het minst is Esperanto verspreid in Zwart Afrika, de Arabische landen, de eilanden van de Stille Oceaan en de Centraal-Amerikaanse republieken.

Verschijnen er boeken en dagbladen in het Esperanto?

Om de 4 à 5 dagen rolt een boek van de pers. Kranten heeft het Esperanto niet, maar wel honderden tijdschriften.

N.B. – Als men een lezing geeft over de internationale taal, is het goed dat men enkele voorbeelden bij zich heeft: enkele boeken, «Asterix» of de «Koran». Als men «El Popola Ĉinio» laat zien, toont men best ook een westerse publikatie, «Monato» bijvoorbeeld.

Op dit ogenblik merken we een groeiende voorliefde voor regionale talen. Is dat niet precies de tegengestelde beweging?

Misschien is dat een paradox: de vernieuwde belangstelling voor regionale talen loopt evenwijdig met de opgang van het Esperanto. Deze paradox wordt echter begrijpelijk, als je een ogenblikje nadenkt. Regionale talen zijn soms beter aangepast dan de nationale om uitdrukking te geven aan gevoelens en werkelijkheden die eigen zijn aan een bepaald dorp of aan een zeer plaatselijke gemeenschap. Op dezelfde wijze is de internationale taal soms beter aangepast dan de nationale om uitdrukking te geven aan ideeën die de grenzen van een beperkte cultuurgemeenschap overschrijden en aan gevoelens die gewoon algemeen-menselijk zijn. Bovendien behoort het tot de taak van het Espe-

ranto om de kleinere talen tegen de grotere te beschermen. Esperanto wil ook de nationale talen niet dooddrukken. Wie een dialect, een nationale taal én het Esperanto beheerst, heeft taalkundig gezien een rijker leven dan iemand die enkel zijn nationale taal kent en een andere slechts gebrekkig spreekt.

Hoe is de langzame opgang van het Esperanto te verklaren?

Interessant hiervoor is de lectuur van een werk als *Défense et Illustration de la Langue française,* van Joachim du Bellay. In de 16de eeuw moest het Frans nog optornen tegen de overweldigende overmacht van het Latijn. Dezelfde weerstand van de intelligentsia tegen de aanvaarding van het moderne Grieks, het Tsjechisch, of zelfs tegen spellinghervorming van het Nederlands, kom je ook tegen bij de poging om Esperanto als internationale taal te doen aanvaarden. Verzet tegen vernieuwing is trouwens algemeen. Denk aan het verzet tegen de theorie "zwaarder dan lucht" in de luchtvaartgeschiedenis! Een deel van de mensheid verzet zich altijd tegen elke vorm van vernieuwing, die het gewone levenspatroon dreigt te verstoren. Dit verzet steunt op een afweermechanisme dat heel natuurlijk en gezond is. Hetzelfde mechanisme komt in werking tegen de verspreiding van het Esperanto: vóór men goed weet waarover het gaat, wordt het Esperantoproject al belachelijk gemaakt.
Bovendien hebben de grote mogendheden herhaaldelijk gepoogd om de taal van Zamenhof de grond in te boren. Hitler en Stalin hebben alles gedaan om ze op hun grondgebied uit te roeien. Zij hebben geweldige voorraden boeken verbrand, het gebruik van Esperanto verboden, talrijke sympathisanten achter slot en grendel gezet. Vergeet ook niet dat Esperanto nooit gesteund werd met krachtige financiële middelen, noch door een staat noch door een machtige organisatie. Esperanto heeft zich van individu tot individu moeten verspreiden. De Esperanto-organisaties beschikken niet over machtige financiële middelen om reclame te voeren. Esperanto verspreidt zich slechts langzaam en geruisloos. Daarom komt de Esperantobeweging zelden in het wereldnieuws, zodat de massamedia er geen aandacht aan besteden. Daarom is het ook zo moeilijk om het grote publiek op een objectieve wijze over de taal voor te lichten. In werkelijkheid getuigt de grote verspreiding ervan over bijna heel de planeet, van haar ongemene levenskracht. Oorlogen, economische crisissen, weerstand van de grootmogendheden, onrechtvaardige aanvallen van een groot deel der intelligentsia, vervolgingen, noch het gebrek aan financiële middelen hebben deze verspreiding kunnen beletten.

Is Latijn niet beter geschikt als internationale taal?

Helemaal niet. Latijn is veel te moeilijk. Zelfs met een verbeterde didactiek kun je de uren niet uitschakelen die nodig zijn om al de verbuigingen, de werkwoordvormen, de grammaticaregels, de onregelmatigheden en uitzonderingen onder de knie te krijgen! Bovendien dragen al deze moeilijkheden niets bij tot een betere communicatie. Latijn is al moeilijk genoeg voor Romaanssprekenden, en is helemaal onmogelijk voor Oosterlingen met een middelmatige opleiding die trouwens wat anders om handen hebben dan de studie van een moeilijke taal.

Goed, de onregelmatigheden maken een nationale taal moeilijk. Maar zit er niets mechanisch, om niet te zeggen onmenselijks in de té grote eenvoud van het Esperanto?

Het is een misvatting te geloven dat alle talen uitzonderingen bevatten. De meest gesproken taal ter wereld, het Chinees, kent geen enkele onregelmatigheid. Chinees bestaat, net als Esperanto, uit onveranderlijke elementen, die met elkaar tot in het oneindige gecombineerd kunnen worden. Deze eenvoud belet niet dat het Chinees de drager is van een zeer menselijke cultuur en dat deze taal een rijke literatuur heeft voortgebracht. De notie zelf dat een taal onregelmatige meervouden of werkwoordsvormen heeft, is voor een Chinees of een Indonesiër moeilijk te vatten. In hun talen kennen ze dat niet. Ze vragen zich dan ook af waartoe zulke onregelmatigheden dienen.

Teksten voor het volgende nummer van Esperanto-Panorama moeten op de redactie toekomen voor 1 december. De publikatie van redactionele teksten gebeurt gratis. Voor advertenties, zie onze tarieven op blz. 2

AALST
Esperantogroep "La Pioniro" ☆
Inlichtingen: de heer E. D'Hondt, Wilgstraat 25A, 9440 Erembodegem, ☎ (053) 77.44.97.
Bijeenkomsten: de laatste dinsdag van de maand in de jeugdbibliotheek, Kattestraat 31 (2de verdieping).

ALKMAAR
NEA-Sekcio
Inlichtingen: mevr. F. Bakker-Kroon, Meester Quantplein 2, 1862 GB Bergen, ☎ (02208) 4582.
Bijeenkomsten: de 3de maandag van de maand.

Degelijk informatie over Esperanto?

De Vlaamse Esperantobond biedt u vijf brochures aan:

- Claude Piron, *Esperanto, een Europese of een Aziatische taal?*, 1979, 36p.
- Edward Symoens, *De sociologische, pedagogische en kulturele waarde van het Esperanto*, 1984, 48p.
- Helmar Frank, *De propedeutische waarde van de Internationale Taal Esperanto*, 1984, 16p.
- Claude Piron, *Esperanto, je vraagt maar*, 1985, 24p.
- Paul Peeraerts (red.), *Esperanto vandaag*

Prijs per brochure 100fr. (ledenprijs 89fr.) + verzendingskosten. Vermindering voor grote hoeveelheden. Verkrijgbaar bij de Vlaamse Esperantobond en bij alle goede boekhandels.

ALMELO
NEA-Sekcio
Inlichtingen: mevr. A.J.B. Vrolijk-Hemelman, Hofkampstraat 33, 7607 NB Almelo.
Bijeenkomsten: de 3de woensdag op het bovenstaande adres.

AMSTERDAM
Samenwerkingscomité
Bijeenkomsten: AKKE-konversatie-bijeenkomsten elke dinsdag om 20 u. in het Centraal Station, laatste deur op het eerste perron (oostzijde, 2b) in, daarna 1 verdieping hoger.
Inlichtingen: J.A. Hardeveld, ☎ (075) 28.70.18.

ANTWERPEN
Koninkl. Esperantogroep *La Verda Stelo*, v.z.w. ☆
Inlichtingen over Esperanto: tlf. (03) 234 34 00 (kantooruren) of 440 30 92 ('s avonds).
Bijeenkomsten: in het Esperantocentrum, Frankrijklei 140, 1ste verdieping, elke vrijdag om 20 u. Het clublokaal is open vanaf 18 u.
Programma:

- zaterdag 2 en zondag 3 nov.: STOOMCURSUS (zie elders in dit blad.
- vrijdag 1 nov.: geen vergadering
- vrijdag 8 nov.: INTERNATIONALE AVOND: ‹Vintre tra Siberio per fervojo (kun informoj pri vojaĝeblecoj al Pekino)›, voordracht met lichtbeelden door de hr. Thomas Bormann (Duitsland).
- woensdag 13 nov.: begin nieuwe avondcursus Esperanto voor beginners (zie elders in dit blad).
- vrijdag 15 nov.: ‹Pri lingvoj, dialektoj, ktp.›, spreekbeurt door de heer van Damme (Brussel).
- vrijdag 22 nov.: ‹Brazila vespero›, reisverslag met dia's door Gerd Jacques en Guido van Damme. Vooraf Braziliaanse maaltijd! (inschrijven noodzakelijk).
- vrijdag 29 nov.: ‹Kiel mi fariĝis liutfaristo›, voordracht met uitgebreide tentoonstelling door de heer D. Platteau (Aalst).

- vrijdag 6 dec.: ‹Vivi en Tanzanio›, voordracht met dia's door de heer Paulus Dorlas.
- vrijdag 13 dec.: INTERNATIONALE ZAMENHOFAVOND: ‹Kiel kaj kial mi fariĝis poligloto - Lingvolernado grandskale›, voordracht door de hr. G. Becker (Duitsland).
- vrijdag 20 dec.: ‹Akvo, la fluanta rubujo›, voordracht door de heer Dirk de Weerdt.
- vrijdag 27 dec.: ‹La 70a Universala Kongreso en Augsburg›, voordracht met dia's in overvloeiïng door de heer Marcel Aerts (Hasselt).

Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, ☎ (03) 234.34.00 ⌕
Kantooruren: Van 9.00 tot 12.30 en van 13.30 tot 17.00 u.

BERINGEN

Beringse Esperantogroep ☆
Inlichtingen: De hr. Beckers, Rozenlaan 5, bus 1, 3950 Beringen. ☎ (011) 42 10 78.
Bijeenkomsten: de 2de donderdag aan de Rozenlaan 5.

BEVERWIJK

Esperanto-grupo
Bijeenkomsten: dinsdagavond eens per maand, t.h.v. mevr. N. Reinders, Zwaansmeerstraat 48, 1946 AE Beverwijk, ☎ (02510) 31079. De groep is onafhankelijk.

BLANKENBERGE

Blankenbergse Esperantogroep ☆
Inlichtingen: De heer Marmenout, Helm weg 7, 8300 Knokke-Heist 1, ☎ (050 60 55 35.

BODEGRAVEN

Stichting Esperanto bij het Onderwijs
Inlichtingen: Hollandshof 70, ☎ (01726) 12141

BRUGGE

Brugse Esperantovereniging „Paco kaj Justeco" ☆
Inlichtingen: De hr. F. Roose, St.-Claradreef 59, 8000 Brugge, ☎ (050) 33 19 81.
Bijeenkomsten: hebben plaats in „Hof van Watervliet", Oude Burg 4, 8000 Brugge.

Rimarko: ĉiu kunveno komenciĝas je la 20a horo kaj daŭras ĝis la 22a h. Unu horo estas dediĉita al la ĉeftemo, alia horo al komunikoj, rimarkoj plej diversaj.
Unu dimanĉon matene (dato ankoraŭ fiksota) ni organizos, duan fojon, kunvenon por tiuj kiuj antaŭ tre multaj jaroj estis aktivaj gemembroj de nia grupo. Tio, laŭ deziro esprimita de multaj, kiuj, la unuan fojon, ne povis ĉeesti.

Bruĝa Grupo Esperantista, Reĝa Soc. ☆
Inlichtingen: Karlo Poupeye, Schepenbankstraat 50, 8310 Brugge.

BRUSSEL

Brusselse Esperantogroep
Inlichtingen: De heer Marc Demonty, Missionarissenlaan 39, b 5, 1080 Brussel, ☎ (02) 520.19.44
Bijeenkomsten: Iedere dinsdag van 18.15 tot 19.45 u.

Belga Esperantista Fervojista Asocio
Inlichtingen: de hr. de Sutter, Pijnbomenweg 4, 1180 Brussel.

Europees Esperantocentrum
Inlichtingen: Montoyerstraat 37, b 24, 1040 Brussel, ☎ (02) 513.59.95 (antwoordapparaat).

DEN HAAG

NEA-Sekcio
Inlichtingen: Mevr. I.M.J. Dijkhoff-Lenze, van Trigtstraat 20, 2597 VZ Den Haag, ☎ (070) 24.39.23.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. in het Esperantohuis, Riouwstraat 172.

TANEF (Naturamikoj-esperantistoj)
Inlichtingen: De hr. G. van der Horst, Hengelolaan 1158, 2544 GT Den Haag, ☎ (070) 66.65.47.

DEVENTER

NEA-Sekcio
Inlichtingen: J.S. Douma, Rembrandtkade 177, 7412 HL Deventer, ☎ (05700) 18304.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag.

DEURNE

Arbeidersesperantisten
Inlichtingen: J. Bonte, Ruggeveldlaan 635, b 2, 2100 Deurne, ☎ (03) 324 00 11.
Bijeenkomsten: de 3de dinsdag om 20 u., kasteel «Bisschoppenhof», Spanhovenstraat.

DIEMEN

Internacia Amikeco
Inlichtingen: F.L.E., Vlasdonk 1, 1112 JD Diemen ☎ (020) 909094.

EDEGEM

Inlichtingen: de heer Durwael, P. Gilsonlaan 5, 2520 Edegem, ☎ (03) 440.30.92.

EINDHOVEN

Esperanto-Klubo Eindhoven
Inlichtingen: de heer R. Bossong, Floraplein 23, 5644 JS Eindhoven, ☎ (040) 11.41.62.
Bijeenkomsten: de 2de donderdag om 20 uur in Aktiviteiten-Centrum „Henriette Roelants", Corn. Dankertstraat 2.

GENT

Genta Esperanto-grupo *La Progreso* ☆
Inlichtingen: Katja en Arpad Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9219 Gentbrugge, tlf. (091) 30 16 77.
Bijeenkomsten: iedere maand bestuursvergadering (datum wordt onderling overeengekomen) en iedere 4de vrijdag in de bovenzaal van Pub Wembley, Sint-Pieter-snieuwstraat.
Programma:

- vrijdag 25 okt. om 20 u.: Totaalprogramma o.l.v. Patrick Haerick met o.a. indrukken over voorbije congressen (IJK en UK) en Esperanto-taalspelletjes.
- dinsdag 19 nov. om 18.30 u.: Conversatie-avond in de Volkshogeschool, Bargiekaai 1 te Gent (derde verdieping).
- vrijdag 22 nov. om 20 u.: De heer Stefan MacGill brengt een mozaïek bestaande uit dia's en humoristische stukjes.

Zoals reeds in een vroeger nummer werd aangekondigd, was de Gentse Esperantogroep dringend aan een ruimer lokaal toe. De vrijdagse cultuurbijeenkomsten hebben vanaf nu dan ook plaats in de gezellige bovenzaal van Pub Wembley (Sint-Pieter-snieuwstraat, recht over De Vooruit). Zoals voorheen zijn alle bijeenkomsten gratis en is iedereen er van harte welkom, ook beginnende esperantisten (i.h.b. mensen die een schriftelijke cursus volgen).

GRONINGEN

NEA-Sekcio
Inlichtingen: Esperanto-Centrum, Berkelstraat 5, 9725 GT Groningen, ☎ (050) 25.98.46.
Bijeenkomsten: in het Wijkgebouw Helperkerk, Waldeck Pyrmontplein 13, ☎ (050) 26.00.49.

UJE (afd. Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd)
Inlichtingen: Coranthijnestraat 69, 9715 RG Groningen, ☎ (050) 77.59.54.

HAARLEM/HEEMSTEDE

NEA-Sekcio „Komprenado faras pacon"
Inlichtingen: G. Duivis, Kemphaanlaan 3, 2104 BK Heemstede, ☎ (023) 28.46.02.

HASSELT

Esperanto Hasselt ☆
Inlichtingen: De hr. Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tlf. (011) 25 34 67.
Bijeenkomsten: in het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5.
Programma:

- 4 nov.: Taalstudie (vertaling Nederlands-Esperanto)
- 6 nov.: 4de les conversatiecursus.

- 7 nov.: 6de les Esperanto voor beginners.
- 13 nov.: 5de les conversatiecursus.
- 14 nov.: 7de les Esperanto voor beginners.
- 18 nov.: Kwis (algemene onderwerpen) door A. Claesen.
- 20 nov.: 6de les conversatiecursus.
- 21 nov.: 8ste les Esperanto voor beginners.
- 27 nov.: 7de les conversatiecursus.
- 28 nov.: 9de les Esperanto voor beginners.
- 2 dec.: Taalstudie (vertalingen in groep).
- 4 dec.: 8ste les conversatiecursus.
- 5 dec.: 10de les Esperanto voor beginners.
- 11 dec.: 9de les conversatiecursus.
- 16 dec.: Voordracht met dia's over Bulgarije door M. Aerts.
- 18 dec.: 10de les conversatiecursus.
- 6 jan.: Taalstudie (vertalingen in groep).
- 20 jan.: Voordracht: ‹La Interna Ideo› door A. Beckers.

Aandacht:
De lessen vinden, evenals de vergaderingen, plaats in het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5, 3500 Hasselt, maar beginnen om 19.39 u. i.p.v. om 20 u.

HILVERSUM

NEA-Sekcio „Dreves Uiterdijk"
Inlichtingen: Mej. Middelkoop, Jonkerweg 11, 1217 PL Hilversum, ☎ (035) 43.320

FLE-Sekcio
Inlichtingen: Mevr. M.Dee-Tervoren, J. Catsstraat 10, 1215 EZ Hilversum, ☎ (035) 12.717.

KALMTHOUT

La Erikejo ☆
Inlichtingen: Mevr. Huybrechts, Rozendreef 33, 2180 Kalmthout, ☎ (03) 666.99.88.
Bijeenkomsten: elke *derde* (niet meer de *laatste*) donderdag in het parochiecentrum van Heide.

KAPELLE

Zelanda Esperanto-Grupo
Inlichtingen: Sally en Dies Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, ☎ (01102) 1563.
Bij afwezigheid: Rie en Kees Dentz, Karel Doormanplein 21, 4335 GC Middelburg, ☎ (01180) 14834

KORTRIJK
***La Konkordo* ☆**
Inlichtingen: De hr. van Biervliet, Oudenaardsesteenweg 158, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 22 00 11.
Bijeenkomsten: de eerste woensdag van iedere maand om 19.30 u. in de Jeugdherberg aan de Passionistenlaan.

LEEUWARDEN
NEA-Sekcio
Inlichtingen: Mevr. Y. Weidema, Goutumerdyk 18, 9084 AE Goutum. ☎ (058) 88.28.10.
Bijeenkomsten: donderdag om de 14 dagen om 15.00 uur in het Doopsgezind Centrum, Ruiterkwartier 173, Leeuwarden.

LEUVEN
Esperanto 2000 ☆
Inlichtingen: Marc vanden Bempt, Duisburgsestraat 12, 3030 Leuven, tlf. (016) 20 14 53.
Bijeenkomsten: De tweede woensdag van de maanden september tot juli in het Cultureel Centrum, achter het conservatorium, Craenendonck, naast nr. 21, Leuven.

LIMBURG
Esperanto Limburg ☆
Inlichtingen: Justus Lipsiuslaan 26, 3500 Hasselt, (011) 22.74.23.

MECHELEN
Mechelse Esperantogroep ☆
Inlichtingen: De hr. Saels, Lange Zandstraat 52, 2580 St.-Katehelijne-Waver, tlf. (015) 31 17 90.
Cursussen: Donderdag van 20 tot 22 u. in *Berimbau*, H. Speecqvest 17, 2800 Mechelen.

MORTSEL
Esperantogroep Mortsel ☆
Inlichtingen: Speeltuinlaan 14, 2510 Mortsel, ☎ (03) 449.50.06 of Sint-Hathebrandstraat 8, 2510 Mortsel, ☎ (03) 449.50.24.
Bijeenkomsten: iedere zondag om 10.30 u. in het Hof van Rieth, Molenlei 68.

NIJMEGEN
Esperanto-Klubo Zamenhof
Inlichtingen: Mevr. G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, 6525 PV Nijmegen, ☎ (080) 55.15.05.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. op het vermelde adres.

ROTTERDAM
Esperanto-Grupo Merkurio
Inlichtingen: de heer R. Moerbeek, ☎ (010) 36.15.39
Bijeenkomsten: de 1ste en 3de woensdag om 20 u., Rotterdam, Aristotelesstraat 200.

FLE-Afdeling 2
Inlichtingen: Mevr. J. Quispel, Maarland

4, 3075 JV Rotterdam, ☎ (010) 19.82.01.
Bijeenkomsten: iedere donderdag, Brabantsestraat 12. Eventueel telefoneren tussen 20 en 22 u.

SAT-Rondo
Inlichtingen: Mevr. N. Bout-van Veen, Tweede Pijnackestraat 12 A, 3035 GJ Rotterdam, ☎ (010) 66.30.73.

ST.-NIKLAAS
Esperantogroep St.-Niklaas ☆
Inlichtingen: de hr. Leo Corijnen, Weynstraat 1, 2700 St.-Niklaas, ☎ (03) 776.33.88 of de hr. Gerard Baeyens, ☎ (03) 772.57.42.

TIENEN
Inlichtingen: Marc vanden Bempt, Duisburgsestraat 12, 3030 Leuven, ☎ (016) 20.14.53.
In september 1985 begint voor de eerste maal een officiële Esperanto-cursus in Tienen, op 20 kilometer van Leuven. Deze wordt ingericht door Dr. P. Kempeneers in het "Provinciaal Instituut voor Technisch Onderwijs" en zal duren tot mei 1986, telkens 2 maal 2 uren per week. Indien er voldoende belangstelling is, zal dit worden herhaald in de volgende jaren. Aangezien deze cursus plaats grijpt in het kader van "Onderwijs voor sociale promotie", zijn werknemers gerechtigd het aantal studie-uren of een gedeelte daarvan af te trekken van hun verplichte werkuren. De cursisten krijgen tevens een officieel diploma. Nadere inlichtingen hierover zijn te verkrijgen bij de heer P. Kempeneers zelf: PITO, Grote Markt

TILBURG
Esperanto Tilburg
Inlichtingen: de heer H. Appelo, Montfortanenlaan 100, 5042 CX Tilburg, ☎ (013) 68.04.73.

TURNHOUT
Inlichtingen: de heer G. Duyck, Harmoniestraat 47, 2300 Turnhout, ☎ (014) 41.22.33.

UTRECHT
Samenwerkingscomité
Inlichtingen: de heer Punt, Maniladreef 73, 3564 JB Utrecht, ☎ (030) 61.69.67.
Op zaterdag 5 oktober 1985 is er in Utrecht een studiedag onder auspiciën van de Nederlandse Vereniging van Esperanto Onderwijzers. Deze dag is toegankelijk voor beginners, geïnteresseerden en voor iedereen, die zich voorbereidt op een examen. Opgaven voor 21 september 1985 door overmaking van ƒ7,50 op gironummer 2315416 van de penningmeester van N.G.G.E. van Kleffenslaan 12, 4334 HJ Middelburg. Nadere inlichtingen bij D. Luesken-Burger, ☎ (5780) 20402.

WILRIJK
Esperantogroep Wilrijk ☆
Inlichtingen: de hr. Roger de Schepper, Doornstraat 22, 2610 Wilrijk, ☎ (03) 827.24.05

WIJLRE
Esperantogroep Marnolando
Inlichtingen: Tienbundersweg 38, 6321 CR Wijlre, ☎ (04450) 1248.
Bijeenkomsten: zaterdags middags.

ZAANSTREEK
Esperanto-Centrum
Inlichtingen: postbus 433, 1500 EK Zaandam, ☎ (075) 16.69.31.

De groepen aangeduid met een ☆ zijn aangesloten bij de Vlaamse Esperantobond. Het lidmaatschap bedraagt er 200 fr. per persoon en geeft recht op een gratis abonnement op *Esperanto-Panorama.* Het lidmaatschapsgeld kan worden betaald aan de groep of rechtstreeks op rek. 402-5510531-55 van de Vlaamse Esperantobond.

IN ONZE BRIEVENBUS

Naar aanleiding van de behartenswaardige brief van E.J. Woessink, te Doorwerth, wil ik met deze reaktie graag de brief ondersteunen.
De reaktie van de heer Dankert, medelandgenoot, is alleen maar begrijpelijk in het kader van het beperken van het aantal werktalen bij de E.G., maar verder is de heer Dankert onwetend van de praktische toepassing van Esperanto en daarmee het nog verder beperken van de geldverslindende bureaucratie.
Toepassing van de Internationale Taal betekent: geen gezeur meer over welke geografische taal er nou gesproken moet worden in de E.G. (welke werktaal of -talen, bedoel ik); welke officieel erkend moeten worden; geen vertaalapparatuur meer nodig (besparing!); EG-leden die elkaar beter begrijpen, want nuanceringen in een taal zijn erg moeilijk en pas te begrijpen na lang studeren; heel veel besparingen op papier en salarissen van vertalers en tolken; om maar te zwijgen over de onzinnige berg geld die uitgegeven wordt om vertaalmachines te bouwen en dito programma's in te schrijven. Er wordt 8 miljoen gulden uitgetrokken (160 miljon frank) voor een BSO-vertaalmachine in Utrecht, waarbij notabene als tussentaal Esperanto gebruikt wordt!
Je maakt mij niet wijs dat de verantwoordelijke heren in Den Haag, maar ook bij de E.G. niet ongeveer weten wat Esperanto inhoudt. Alleen inzicht op wetenschappelijk niveau is hier nodig.
Hans Schutijsen

ik ♥ esperanto

Waarom ook niet op uw auto? De „ik ♥ esperanto"-sticker meet 30×8 cm en is verkrijgbaar in 2 versies: vóor binnen in de auto tegen het glas – voor buiten, op glas of koetswerk. Prijs 100 fr. + 22 fr verzendingskosten bij de Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen.

Mevrouw W. van Ganswijk-Vlasblom uit Groningen gaat dit keer met een boekenbon van 200 frank (ca. 12 gulden) lopen. Hartelijk proficiat! Ook u kunt een boekenbon winnen als u geregeld knipsels over Esperanto of taalproblematiek aan ons opzendt!

Friezen willen wonen in Fryslân
Het is de Friezen dit keer menens. Het woord Friesland moet in het officiële verkeer Fryslân worden. Provinciale Staten (het provinciebestuur) moet hierover binnenkort beslissen. Het zit er dik in dat Provinciale Staten voor het officiële Friese woord kiest.
De naamgeving van de provincie is voor veel Friezen een uiterst serieuze zaak. Zo'n anderhalf jaar geleden bracht de *Wurkgroep Fryst yn it offisjele Ferkear* een rapport uit onder de titel *Fan Geunst nei Rjocht*. Daarin wordt geadviseerd Friesland in Fryslân te veranderen. Alleen een paar gedeputeerden zijn nu nog tegen.
De provinicale woordvoerder zegt dat er wel gekozen moet worden, omdat het provinciaal bestuur een eentalig systeem voorstaat in plaats van een dubbeltalig zoals België dat kent. „Er zal dus heel principieel gekozen moeten worden, want het is het of het ander," aldus Bergstra.
Dat het Fryslân zal worden is inmiddels duidelijk omdat de Statencommissie Algemene Zaken in meerderheid voor het advies van de *Wurkgroep* heeft gekozen.
Het kan officieel via een wijziging van de Provinciewet. Maar die moet wel door de Tweede en Eerste Kamer worden goedgekeurd. Dat duurt normaal minstens vier jaar.
Het zit de Friezen mee, want de Provinciewet moet om andere redenen toch gewijzigd worden. Als Provinciale Staten dus in meerderheid voor Fryslân kiest, gaat de 'wens' naar Den Haag om dit in die procedure meteen mee te nemen.

De Volkskrant, 18 april 1985)

Foutje: Molukse folder in Indonesische taal
Het Nederlandse ministerie van onderwijs heeft een indormatie-folder voor ouders van Molukse kinderen over onderwijs in de eigen taal vernietigd, omdat de tekst was opgesteld in de officiële Indonesische landstaal (het *Bahasa Indonesia*) en niet in het Moluks-Maleis, dat onder de Molukkers in Nederland nog wordt gesproken. Dit heeft een woordvoerder van het departement gisteren bevestigd. De fout is des te opmerkelijker omdat de Molukse minderheid in Nederland de enige is die door de overheid wordt toegestaan onderwijs in de eigen taal te volgen en niet in de officiële taal van het land van herkomst. Inmiddels is een nieuwe folder in het Moluks-Maleis rondgestuurd.

(Het Binnenhof, 15 maart 1985)

Uitsluitend Duits
Vladimir Lomejko, woordvoerder van het Sovjet-ministerie van buitenlandse zaken, wilde midden mei in Wenen alleen in het Duits praten over een ontmoeting die had plaatsgehad tussen zijn chef Gromiko en diens Amerikaanse collega Shultz. Op een persconferentie weigerde hij vragen in het Engels gesteld te beantwoorden. We zijn hier in Wenen, wat een Duitstalige stad is, zo verklaarde hij. Journalisten onder u die per se Engels willen praten moeten maar hun eigen tolk meebrengen., aldus Lomejko.

Monato, juni 1985

Vlaamse marionetten spreken Esperanto
Het poppenteater Die & Die uit Gent neemt als eerste Vlaams poppenteater deel aan het internationale poppenteaterfestival in Joegoslavië en waaraan een twintigtal professionele poppenteaters uit twaalf landen deelnemen.
Die & Die heeft zo'n vijftal produkties op het repertoire dat zich naar kleuters, lageschoolkinderen en volwassenen richt.

(Gazet van Antwerpen)

UITGEPERST

Anderhalve eeuw Kalevala
Uitbundig, met onder meer een zangfeest, verscheidene tentoonstellingen en een groot aantal concerten, herdenkt Finland dat anderhalve eeuw geleden het volksepos Kalevala verscheen.
Van dat epos uit het Hoge Noorden verschenen niet minder dan 32 vertalingen. Aan de Esperantovertaling, die in 1964 met steun van Unesco verscheen, en in dit jubileumjaar werd herdrukt, werkte de Finse esperantist Joh. Edv. Leppakoski ongeveer dertig jaar!

(Gazet van Antwerpen, 8-9 juni 1985)

Straatnaamborden in Bretagne worden tweetalig
De Franse ministerraad heeft beslist de gewestelijke talen in Frankrijk te bevorderen. Volgens regeringswoordvoerdster Georgina Dufoix moet er een nationale raad voor de bevordering van regionale talen en culturen komen, die een adviserende functie heeft.
Vanaf 1986 moet het Bretoens op school een officieel vak worden. De initiatiefnemer voor die regeling is de Franse minister voor Cultuur Jack Lang. Tegenstanders van de maatregel zeggen dat het Frans onder de bevordering van de regionale talen zal lijden.
De naamborden van Bretoense gemeenten mogen voortaan tweetalig zijn. Verdedigers van de Bretoense cultuur overspoten tot nu geregeld de Franse naamborden, zodat de toeristen er nauwlijks nog wijs uit geraakten.

(De Morgen, 7 aug. 1985)

Happart wil talenkennis bevorderen
Happart, burgemeester van het Vlaamse stadje Voeren, vertikt het een woord Nederlands te leren, maar heeft bij het Europees Parlement een ontwerpresolutie ingediend die moet leiden tot een uitwisselingsbeleid voor jongeren om het leren van vreemde talen te bevorderen.

(De Morgen, 7 aug. 1985)

Iets heel waardevols
Naar aanleiding van een negatief artikel over Esperanto in het Algemeen Dagblad, verschenen er tientallen lezersbrieven. We pikken er slechts een uit, nl. die van de heer W. Nouwen uit Rotterdam:
Wat ben ik blij dat ik uw bericht ‹Esperanto bijna tot zwijgen gebracht› niet reeds in september vorig jaar heb kunnen lezen. Ik ben toen namelijk met een studie Esperanto begonnen en zou, als ik toen genoemd bericht had gelezen, aan die studie ten onrechte niet zijn begonnen.
Ik kan nu reeds vaststellen dat ik in dat geval heel wat gemist zou hebben. Ten volle het nut van Esperanto beschrijven kan ik nog niet. Wel heb ik reeds schriftelijk contact met een eveneens juist met de studie begonnen Poolse esperantiste. Esperanto is nu reeds voor mij iets heel erg waardevols.

(Algemeen Dagblad, 3 mei 1985)

Turkse bijsluiters
Op advies van de juristen van de gemeente Eindhoven hebben burgemeester en wethouders besloten aanschrijvingen aan buitenlanders te handhaven in de Nederlandse taal. Die problematiek werd in mei in het college aan de orde gesteld naar aanleiding van een aanschrijving aan een Turks gezin om de overbewoning van een huis stop te zetten. B. en W. hebben toen juridisch advies gevraagd of het zinvol zou zijn de aanschrijving in het Turks te vertalen.
De gemeentelijke juristen zijn van mening dat het Nederlandse recht alleen tot uitdrukking kan gebracht worden in de Nederlandse taal. Zij hebben erop gewezen dat een waterdichte formulering in een andere taal erg moeilijk zal zijn. Daarom heeft het college nu besloten de aanschrijving in het Nederlands te handhaven, maar er - indien nodig - een toelichting in de vorm van een bijsluiter aan toe te voegen.

(Eindhovens Dagblad)

Protest aan 13de wereldcongres voor neurologie

Constance Harvey, Brits neurologe, schreef de volgende protestbrief aan het 13de wereldcongres voor neurologie in Hamburg:

Tijdens het congres in Varese begreep ik hoe moeilijk het is Engels te begrijpen dat wordt gesproken door mensen die het als tweede taal hebben. Scandinaviërs, Duitsers en Nederlanders spreken het vrij goed, maar ik had heel wat moeilijkheden om sprekers van niet-Teutonische talen te begrijpen. En onder de deelnemers die wel Engels als moedertaal hadden, varieerden de accenten zo erg, dat die elkaar dikwijls niet eens verstonden!

Ik ben ervan overtuigd dat de tijd gekomen is voor een internationale *tweede* taal die gemakkelijker kan worden gelezen en gesproken dan welke moderne taal dan ook die in onze scholen wordt onderwezen. Welk argument kunnen wij immers gebruiken om Engels te bevorderen als tweede taal? Ieder van u die in Varese was, weet dat er sprekers waren die jaren Engels hebben gestudeerd en toch gaat u wachten tot wanneer het verslagboek van het congres is verschenen om te weten te komen wat die nu eigenlijk gezegd hebben.

Toch geen antivries in wijn...

Nog niet zo lang geleden kon men in alle plaatselijke kranten lezen dat in Oostenrijkse wijn, en later ook in andere soorten, antivries was aangetroffen. Dat werd prompt door de producenten ontkent. Ook in ernstige tijdschriften, zoals het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde, kon men lezen dat de scheikundige formule van antivries niet overeenstemt met die van het produkt dat men wel in de Oostenrijkse wijn heeft aangetroffen.

Ondertussen weet men wel hoe dat bericht de wereld is ingekomen. In de oorspronkelijke Duitse persberichten werd gesproken over *ein Antigeliermittel*, een antigeleermiddel. Een waarschijnlijk Franstalig journalist van het persagentschap zag hierin de stam *antigel*, het Franse woord voor antivries...

Parijse opera krijgt boete

De Parijse opera moet een boete betalen omdat hij een engelstalig programmablad heeft verkocht. De boetes lopen op tot 2000 mark (ca. 40000 frank of 2000 gulden).

La krabo kun oraj pinĉiloj

Tinĉjo, la Esperanta frato de „Kuifje", denove travivas aron da aventuroj kune kun kapitano Hadoko, Citserono kaj Tsicerono en fora Maroko.

Hergé: La krabo kun oraj pinĉiloj. Eld. Casterman, Tournai. Prezo 264fr. aŭ 13,20*f* (por FEL-membroj nur 195fr.) plus sendkostoj.

Radio-uitzendingen in het Esperanto, beluisterbaar in onze streken

Land	*Zender*	*Dag*	*Uur*[1]	*kHz*	*m*[6]	*Ontvangstkwaliteit*[2]
China	**Radio Pekino**[3]	dagelijks	2100-2130	7470	40	II – indien niet gestoord[4]
				9365	32	III
				9965	30	I
Italië	**Radio Romo**	zaterdag	2100-2120	7275	41	soms IV, soms II
				7290	41	idem
				9575	31	idem
Joegoslavië	**Radio Zagrebo**	zondag	2345-2400	1134	264	IV
Oostenrijk	**Radio Vieno**	zondag	1045-1059	6000	50	II
				6155	49	III
				7170	42	V
Polen	**Radio Polonia**	dagelijks	0630-0700	7270	41	III
			1200-1225	7145	42	meestal V
				9525	31	IV – indien niet gestoord
			1630-1655	7285	41	soms IV, soms II
				9675	31	idem
			1730-1755	6095	49	soms IV, soms I
				7285	41	eerst I tot II, later III
			2230-2255	1503	200	III tot IV
				7285	41	soms IV, soms II
Vaticaanstad	**Radio Vatikana**	donderdag	0700-0715	6250	48	III tot IV
				7250	41	idem
				9755	31	idem
		zondag	2100-2110	1530	196	III tot IV
				6250	48	idem
				7250	41	idem
				9645	31	V
Zwitserland	**Svisa Radio Intern.**	ma/do/za	1830-1840	3985	75	III
				6165	49	V
				9535	31	II

1. Europese Wintertijd.
2. Waardeschaal als volgt verdeeld: 0 – niet te ontvangen; I – zeer slecht; II – slecht; III – middelmatig; IV – goed; V – zeer goed.
3. In normale omstandigheden is 9365 het best.
4. Storingen kunnen voortkomen van de momentele atmosferische toestand, maar ook van andere zenders, en van apparatuur in de omgeving (telex, telegraaf).
5. De opmerkingen bij ontvangst zijn slechts algemene richtlijnen. Veel hangt af van het ogenblik, de plaats, uw radiotoestel, de gebruikte antenne (sprietantenne in kamer, of hoge buitenantenne). Een metaaldraad bevestigen aan de sprietantenne kan de ontvangst reeds gevoelig verbeteren.
6. De frequenties zijn te vinden op de korte golf (2 cijfers) of middengolf (3 cijfers).

Esperanto op BRT1
In twee radioprogramma's van BRT1 komt Esperanto aan bod: op zondagmorgen 27 oktober in het programma ‹Kramiek› en op donderdagmorgen 28 november in het programma ‹Uit de band›.

Esperantaj resumoj
En volumo 11 de la luksa kaj prestiĝa jarlibro *Museumleven* (Vivo de la Muzeoj), eldonita kun kontribuado de la flandra ministerio pri kulturo (Belgio), aperis esperantlingva resumo post teksto pri la rolo de tutnacia naturhistoria muzeo, fare de d-ro W.M.A. De Smet.
Ankaŭ la flandra revuo *Marswin,* kiu traktas pri marmamuloj, ofte aperigas esperantlingvajn resumojn de gravaj artikoloj. Notinde estas, ke la 5a Internacia Konferenco pri la Lingva Problemo en la Sciencoj, okazinta en Antverpeno en 1982, rekomendis per rezolucio la uzon de resumoj en la Internacia Lingvo Esperanto kaj ke tiu rezolucio jam bone helpis por konvinki redaktorojn.

173 parlementsleden in Britse Esperanto-groep
Esperanto-lobby, de groep van Britse parlementsleden die de invoering van Esperanto in Europa nastreven, bereikte begin april het bewonderenswaardige aantal van 173, waarvan 29 van de Eerste Kamer. In een persmededeling worden de namen genoemd van 20 nieuwelingen die tot de groep toetraden. De meeste zijn conservatieven maar 7 zijn lid van Labour en 2 van andere partijen.
Lord Rugby, voorzitter van de Esperanto-parlementsgroep heeft een motie over de Internationale Taal op de dagorde gezet van het House of Lords. Hierover hoopt *Esperanto-Panorama* spoedig te kunnen berichten.

Papiamento
Papiamento wordt weldra, naast het Nederlands en het Engels, de derde officiële taal op de Nederlandse Antillen. Het wordt reeds van het begin van de eeuw in de scholen gesproken, maar zal pas vanaf dit jaar als vak worden onderwezen.
De problemen zijn voor het Papiamento trouwens nog lang niet van de baan, want nog steeds is een spellingscommissie bezig de spelling vast te leggen. Dat is geen synecure, vooral omdat de uitgevers de voorkeur geven aan de traditionele spelling die zij al gedurende enkele jaren in de praktijk gebruiken, boven de eenvoudigere fonetische spelling die de commissie heeft uitgewerkt.
Het Papiamento is trouwens ook niet de *oorspronkelijke* taal van de Antillen. Het is een brugtaal die zich om economische en commerciële redenen ontwikkeld heeft. Ze is opgebouwd uit Nederlandse (25%), Spaans-Portugese (35-40%) en Engelse en Afrikaanse talen. Als taal is ze te vergelijken met het Swahili dat in Afrika voorkomt. Stilaan heeft de taal zich op de Antillen verspreid en nu krijgt ze langzaam maar zeker de status van nationale volkstaal.